ŠCID - STUDIJSKI CENTER ZA INKLUZIVNO DEMOKRACIJO
ZDRUŽENJE SVETOV DELAVCEV SLOVENIJE
Bavdkova 50, 4000 Kranj
Tel.: (04) 231 44 70
E-mail: info@delavska-participacija.com
www.delavska-participacija.com

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT
Sekretarka Sabina Trokić
Državni sekretar Dejan Židan

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

Datum: 4. 2. 2026

ZADEVA: **Pobuda za razrešitev podpredsednika Sveta Vlade RS za korporativno upravljanje in za dopolnitev sestave tega sveta - odgovor Ministrstva za gospodarstvo turizem in šport**

ZVEZA: **Dopis Generalnega sekretariata Vlade RS, št. 01301-11/2022/7 z dne 8. 12. 2025**

Spoštovani,

zahvaljujemo se vam za odgovor MGTŠ z dne 5. 1. 2026 na zadevno pobudo Združenja svetov delavcev Slovenije (ZSDS), ki ga je Predsedstvo ZSDS obravnavalo dne 4. 2. 2026 in v zvezi s tem zavzelo naslednje

s t a l i š č e:

Predsedstvo ZSDS se globoko strinja z zapisano ugotovitvijo MGTŠ, da je treba »v novih in težkih globalnih razmerah zaradi zaščite konkurenčnosti gospodarstva tudi na področju prava družb in korporativnega upravljanja spodbujati razprave, ki se osredotočajo na odnose med organoma vodenja in nadzora družbe, družbeniki oziroma delničarji, drugimi deležniki ter raziskovalci in strokovnjaki s področja prava družb«. Vendar pa izrazito anahronistična teoretična izhodišča, ki še naprej enostavno ignorirajo naravnost tektonske spremembe glede ekonomskega pomena posameznih temeljnih produkcijskih dejavnikov v objektivni družbenoekonomski realnosti 21. stoletja kot ere znanja in človeškega (ter nasploh intelektualnega) kapitala, ter način, na katerega se teh razprav - denimo v zvezi s konkretnim predlogom novele ZSDU - loteva Svet Vlade RS za korporativno upravljanje v aktualni sestavi, žal ne zbujajo prav veliko upanja na nujno potrebne normativno-razvojne spremembe dosedanje institucionalne ureditve gospodarskih družb/korporacij in korporacijskega upravljanja.

Nasprotno, ko prebiramo strokovne nesmisle o bistvu in pomenu ter apriornih »omejitvah« delavske participacije, zapisane v predmetnem spornem pamfletu g. Gorazda Podbevška in mag. Irene Prijović iz Združenja nadzornikov Slovenije (ZNS), posledično pa tudi v mnenju

Sveta in MGTŠ z dne 1. 2. 2025, se zdi, da se ta organ v resnici bori proti kakršnimkoli nujnim in logičnim razvojnim spremembam oziroma za ohranjanje *statusa quo* na tem področju za vsako ceno. In sicer na temelju skrajno neoliberalne, t. i. friedmanistične doktrine o absolutnem korporativnem »primatu delničarjev« (angl. *shareholder primacy*) iz 60-ih in 70-ih let prejšnjega stoletja, ki pa v drugi polovici 30-ih let 21. stoletja nima več popolnoma nobene ekonomske ali filozofske podlage. Celo več, gre za sistemski in - zaradi izrazito demotivacijskih učinkov na nosilce intelektualnega kapitala kot ključnega produkcijskega dejavnika sedanjosti in prihodnosti - tudi *ekonomski anahronizem*, ki sodi le še v arhive ekonomske zgodovine. Nujen je torej takojšen in radikalem prelom s to doktrino, ki lahko kot taka vodi samo še v retrogradni družbenoekonomski razvoj in ki bi glede na svojo arhaičnost morala čim prej povsem izginiti iz relevantnega strokovnega in javnega diskurza o sodobnem korporacijskem upravljanju. Kajti visoko razvit sistem »enakopravne« organizacijske participacije zaposlenih je v današnjih pogojih gospodarjenja že popolnoma samoumeven imperativ nadaljnjega želenega razvoja v smeri ekonomsko učinkovitejše, socialno pravičnejše, obenem pa tudi okoljsko odgovornejše družbe.

Fenomena eksponentno naraščajočega produkcijskega pomena neopredmetenega intelektualnega kapitala, katerega nosilci so zaposleni, namreč sistemsko ni več mogoče še naprej enostavno kar ignorirati. Če je bilo v najrazvitejših svetovnih gospodarstvih razmerje med materialnimi in neopredmetenimi viri oziroma med finančnim in intelektualnim kapitalom znotraj tržne vrednosti podjetij - po podatkih za 500 največjih ameriških javnih družb - v povprečju 83 % : 17 %, je le-to danes že dobesedno obrnjeno na glavo, tj. 90 % : 10 % v korist intelektualnega kapitala. Kar pomeni, da sta enakopravno (ne zgolj nekakšno »simbolično«!) soupravljanje in udeležba delavcev pri dobičku podjetij že zdavnaj postali nesporni *ekonomski pravici* zaposlenih, ki bi ju moralo čim prej priznati tudi veljavno pravo. Zlasti še, ker teza o »zavzetih«, tj. visoko motiviranih in pripadnih zaposlenih kot glavni konkurenčni prednosti podjetij v sodobnih pogojih gospodarjenja definitivno ni več zgolj navadna puhlica. Prav delavska participacija v vseh treh temeljnih pojavnih oblikah (tj. soupravljanje, udeležba pri dobičku in notranje lastništvo) pa na zavzetost zaposlenih (angl. *employee engagement*) empirično dokazano učinkuje signifikantno pozitivno. Več o tem v priloženi Ekonomski demokraciji št. 4/25, str. 9 - 25.

V takšni - radikalno novi - objektivni družbenoekonomski realnosti se torej predmetno pleteničenje ZNS, Sveta Vlade RS za korporativno upravljanje in MGTŠ o tem, da naj bi predlagana novela (čeprav v resnici ne vsebuje prav nobenih omembe vrednih »širitev« obstoječih participacijskih pravic in mehanizmov) pomenila:

- nedopusten in vsestransko škodljiv poseg v temeljna upravljavska načela in porazdelitev odgovornosti ter pravice drugih deležnikov,
- omejevanje temeljne pravice do zasebne lastnine in svobodne gospodarske pobude;
- rušenje temeljnega koncepta ravnotežja interesov,
- zmanjševanje obsega investicij v slovensko gospodarstvo in dokončen pokop prizadevanj za razvoj slovenskega kapitalskega trga,
- rušenje temeljnih institutov korporacijskega upravljanja (standard skrbnosti, odškodninska odgovornost dejanskih odločevalcev; članske pravice slovenskih družbenikov, institut varovanja poslovnih skrivnosti) …itd.,

zdi po precej neresno, če ne že naravnost smešno, obenem pa žal strokovno do konca skrivenčeno in zato tudi sila zaskrbljujoče razumevanje sistemskega in ekonomskega bistva ter razvojnega pomena in potenciala sodobne delavske participacije. Če naj bi namreč vizijo in smer nadaljnjega razvoja sistema korporacijskega upravljanja, s tem pa tudi širšega ekonomskega in socialnega razvoja Slovenije za 21. stoletje, determiniralo to razumevanje, se

nam brez dvoma zelo slabo piše. Obeta se nam lahko le izrazito retrograden razvoj s še nadaljnjim »nenormalnim« institucionalnim poveličevanjem ekonomskega pomena finančnega kapitala in njegovih lastnikov ob hkratnem - tipično mezdnokapitalističnem - sistemskim obravnavanju zaposlenih kot navadne najemne »delovne sile« (ne kot nosilcev intelektualnega kapitala in ključne skupine notranjih deležnikov korporacij!) ter iz tega izhajajočemu apriornemu zanikanju relevantnosti njihovih interesov v sistemu korporacijskega upravljanja. Katastrofa.

Odgovor MGTŠ na žalost zelo jasno kaže, da v tem smislu očitno nista problem zgolj ZNS in g. Gorazd Podbevšek, temveč da tej preživeti ideološki korporacijsko-upravljavski paradigmi že v osnovi brezrezervno sledi kar celoten Svet Vlade RS za korporativno upravljanje. Zdi se tudi, da ta organ s svojo sedanjo »predstavniško« sestavo, ko so v njem s svojimi predstavniki zastopane izbrane inštitucije (Ljubljanska borza, Banka Slovenije, SDH, tri državne agencije, MGTŠ, MF, ZNS, UL, GZS), ne pa neki dejansko kompetentni strokovnjaki za korporativno upravljanje, v resnici tudi objektivno ne more odigravati vloge »strokovnega« telesa vlade, ampak lahko v tej vlogi s svojo strokovno nekompetentnostjo povzroča samo škodo. Koristi od na ta način sestavljenega organa, če se mu podeli status »relevantnega mnenjedajalca« tudi o povsem strokovnih vprašanjih razvoja sistema korporacijskega upravljanja, zagotovo ne more biti prav nobene. Zato Predsedstvo ZSDS predlaga Vladi RS, da ga v tej sestavi razpusti ter ga morda na novo oblikuje izključno le na podlagi strogo strokovnih kriterijev.

Iz teh razlogov tudi umikamo svoj prvotni predlog, da se sedanja sestava Sveta Vlade RS za korporativno upravljanje razširi tudi s predstavniki delavskih organizacij.

Pozdravljamo vas s spoštovanjem,

Pripravil:
dr. Mato Gostiša,
strokovni svetovalec ZSDS

Predsednik ZSDS
Vladimir Šega

ZDRUŽENJE SVETOV DELAVCEV SLOVENIJE

V vednost:
- Generalni sekretariat Vlade RS (gp.gs@gov.si)